

special jongveeopfok

Insemineren op 370 kilo en kalven op 645 kilo. Iedereen kent de getallen, maar wie controleert of de groeicijfers gehaald worden? Terwijl er echt maar één manier is om te checken of de jongveeopfok is gelukt: consequent controlemomenten inbouwen.

Jongveeopfok is geen opvulling van tijd voor afbouwende melkveehouders of melkmaatschappen waar toeval nog een oude stal leegstaat. Het opfokken van de toekomstige melkkoe vereist vakmanschap en specialisme. Jongvee bepaalt het rendement in de toekomst. Bij de groter wordende melkveebedrijven vereist de jongveeopfok nog meer aandacht. 'Door de grote koppels neemt de infectiedruk toe, terwijl er juist minder tijd is voor de verzorging', weet opfokspecialist Hans Wansink van kalvermelkproducent Sloten. Hij geeft aan dat aandacht voor de jongveeopfok nóg belangrijker is wanneer de melkprijzen dalen en de marges onder druk komen te staan. 'Dan gaat het echt financieel pijn doen als de niet volgroeide vaars vierhonderd liter melk minder geeft in de eerste lactatie en al na anderhalve lactatie moet afhaken. Je krijgt pas een duurzame en gezonde koe door te investeren in de jongveeopfok.'

Merendeel kalft na 26 maanden
'Melkveeouders laten geld liggen bij de jongveeopfok', is ook de overtuiging van Wim Hofman, verkoopleider rundvee van De Heus in Midden- en Zuid-Nederland. Hij noemt de afkalfleeftijd als voorbeeld: 'Meer dan de helft van de vaarzen kalft af op 26 maanden of ouder. De gemiddelde afkalfleeftijd ligt op 2,2 jaar.' Elke maand later kalven is weer 35 euro meer voerkosten en gemiste melkproductie. Daarom hanteert De Heus niet alleen een opfokscheema voor 24, maar óók een voor 22 maanden. 'Een planning

van 22 maanden moet bij de veehouder en het management passen. Dan mag je niets aan het toeval overlaten. Beweiden bijvoorbeeld past niet bij 22 maanden. Als die pinken een dag niets eten omdat het regent halen ze de drogestofopname niet.' Wansink is minder kritisch, maar ziet de kalving het liefst op 23 of 24 maanden. 'Het maakt mij niet uit op hoeveel maanden de dieren afkalven, als de veehouder maar bewust een doel kiest en daar naartoe werkt.' En bij een doel horen ook ijkpunten. 'Wat de melkcontrole voor melkkoeien is, is de conditiescore en gewichtsbepaling voor jongvee.' Wegen en meten, luidt het advies. Pas dan wordt duidelijk hoe het jonge dier zich ontwikkelt. 'Wegen is betrouwbaarder dan het opmeten van de borstomvang', geeft Hofman aan. Hoe moeilijk dat wegen is? 'Het is een kwestie van werkorganisatie', geeft hij aan. 'Als je het bedrijf wilt laten groeien en wilt optimaliseren, pak je ook de jongveeopfok professioneel aan.' Overigens is er naast alle weeg- en meetmethoden nóg een belangrijk monitoringinstrument: het oog van de meester. 'Een groeiend kalf scheert zichzelf en is dus glad in het haar.' Hofman geeft hierbij aan dat een duidelijke taakverdeling tussen veehouder, gezinsleden en arbeidskrachten belangrijk is. 'Maak de opfok bespreekbaar en evalueer de resultaten.'

Energie-eiwitverhouding

Hofman adviseert met klem niet alleen naar de eerste periode van de opfok te

*Wim Hofman:
'Wie jeugdgroei wil, wil spiergroei en dat betekent eiwit voeren'*

*Hans Wansink:
'Wat de melkcontrole voor melkkoeien is, is de conditiescore en gewichtsbepaling voor jongvee'*

*Maryse Nieuwenhuizen:
'Ook dikke, propperige kalveren halen de gewichten die er in de groeitabellen genoemd worden'*

kijken. 'De opfok houdt niet op na de melkperiode, ook al heb je daar negenhonderd gram groei per dag gehaald.' Hij noemt de drie afzonderlijke fasen: de jeugd tot zes maanden, de puberteit van zes tot veertien maanden (insemineren bij een conditiescore van 2,75) en de geïnsemineerde pink. Elke fase vraagt zijn eigen aandacht, bijvoorbeeld de energie-eiwitverhouding in het voer. 'Vooral het ruweiwitgehalte vraagt meer aandacht door de daling van de gehalten in het kuilgras. Wie jeugdgroei wil, wil spiergroei en dat betekent eiwit voeren.' Dus geen afval van de melkkoeien of een mindere kuil naar de pinken schuiven. Wansink noemt het als volgt: 'Ze krijgen wel voer, maar krijgen ze ook voeding?' Rantsoenberekeningen zijn ook bij het jongvee noodzakelijk, net als een goede huisvesting, het juiste krachtvoer en een gedegen melkperiode. 'Het komt allemaal samen bij een goede opfok. Als het jongvee de resultaten niet haalt, moet je kunnen uitpluizen hoe dat komt. Dat doe je bij de melkkoeien tenslotte ook.'

Ook hoogtemaat

Bij Agrifirm noemen ze ook de hoogtemaat als belangrijk criterium voor een goede opfok. 'Ook dikke, propperige kalveren halen de gewichten wel die er in de groeitabellen genoemd worden, maar we willen hoog, langgerekt en goed ontwikkeld jongvee met een perfecte conditie', vertelt Maryse Nieuwenhuizen die specialist in de sector rundvee van Agrifirm is. Ze adviseert melkveeouders met opfokkers af te spreken welke ontwikkeling gewenst is. 'Het gaat er niet om dat de grootste de beste is, maar het gaat erom de genetische potentie optimaal te benutten. De hoogte is naast borstomvang en conditie een belangrijke indicatie voor een optimale

groeï. Om de ideale maten te bereiken, komt het volgens Nieuwenhuizen aan op een goede eiwit-energieverhouding. Volgens haar heeft een A-brok te weinig eiwit en hebben specifieke kalverbrokken de voorkeur. 'Want die bevatten grondstoffen die het verteringssysteem en de vorming van penspapillen stimuleren.'

De melkveehouder die de opfok uitsteedt, krijgt van haar het volgende advies: leg de gewenste resultaten vast in een contract, dan valt het resultaat niet tegen. 'Van de opfokvergoeding van anderhalve euro per dier per dag kan de opfokker geen luxe dingen doen. Welke afweging maakt hij dan? Een goedkope brok of bermgras als ruwvoer? Zorg daarom voor goede afspraken.'

Rosémesterij

De opfok van kalveren gaat volgens Wansink steeds meer lijken op de rosékalvermesterij. 'De koppels worden groter en daarmee neemt ook de infectiedruk toe.' Hierdoor lijken ook enkele processen uit de mesterij van toepassing. Onder andere de noodzaak om koppelbehandelingen toe te passen. 'Dan haal je meteen de infectiedruk weg. Als er één dier ziek wordt, lopen de andere ook risico.' Het lijkt een duur systeem, geeft Wansink toe. 'Maar wat is duur als je het vergelijkt met de kosten van ziekte en achterstand in groei en ontwikkeling?' Hij noemt nog een voorbeeld van een wetmatigheid uit de rosésector: het all-in-all-out-systeem. 'Leg afdelingen in één keer vol en haal ze in één keer leeg. Daarmee voorkom je ziekten.' Voor argumenten als te duur of te veel werk is Wansink niet gevoelig. 'Aan de melkkoeien besteed je alle aandacht, waarom dan niet aan het jongvee? Het moet gewoon goed gebeuren, want voor trammelant hebben veehouders gewoonweg geen tijd.'

Alice Booij

Duurzaam en gezond vee begint bij investeren in jongveeopfok

Metten, metten en weer metten